

NOTES DE LECTURA SOBRE EL DEURE

Definicions de deure segons els FONAMENTS DE LA METAFÍSICA DELS COSTUMS i comentaris breus

Ramon ALCOBERRO

1.- El deure és la necessitat d'acomplir una acció per respecte a la llei (Secció primera)

I.- Es pot obeir la llei moral de dues maneres, per respecte a la llei mateixa (com proposa Kant) o en vista a un fi determinat que es vol aconseguir (com proposen Aristòtil, Epicur o Kant).

II.- La "necessitat" no s'ha d'entendre com la d'un mecanisme, la d'una llei imposada o la d'una passió, sinó com la de la representació –en consciència– d'una llei moral i d'un sentiment de respecte que aquesta llei suscita en un ésser raonable. La "necessitat" (interior) humilia la sensibilitat (externa). El respecte no el produeix algú extern a mi sinó la consciència moral al meu interior.

2.- He d'actuar sempre de tal manera que pugui voler també que la meva màxima esdevingui llei universal (Secció primera)

III.- L'acció moral, "actuar per deure", exigeix que l'única forma de la llei sigui el principi de l'acció. En definitiva, la humanitat d'una acció depèn únicament i exclusiva de la raó.

3.- La moralitat és una figura del respecte envers la llei moral que no és altra cosa que el mòbil, exigència interior (Secció primera)

IV.- La llei moral té un efecte negatiu (oposar-se a les tendències de la sensibilitat, revelar les febleses de l'individu), i un efecte positiu (mostrar que els humans mereixen respecte perquè respecten la llei moral).

4.- L'imperatiu pràctic serà, doncs, el següent: "Actua de tal manera que consideris la humanitat en la teva persona i en la dels altres sempre al mateix temps com un fi, mai simplement com un mitjà" (Secció segona)

V.- "Persona", "fi en si mateix", "dignitat" són les figures de la llibertat pràctica moral. La llibertat consisteix a no seguir cap altra llei que la moral.

5.- La voluntat no és tan sols sotmesa a la llei; hi està sotmesa de manera tal que ha de ser considerada com a *instituint ella mateixa la llei*, i com a subordinada a aquesta llei (de la qual pot ser considerada ella mateixa com a autora) per aquesta única raó (Secció segona)

VI.- Obeint una llei vàlida per a tothom , l'home no s'aliena sinó que se sotmet a la seva pròpia legislació: obeint una llei universal accedeix a l'autonomia perquè és un mateix qui es dona la llei, però segons la voluntat legisladora universal i no segons la seva voluntat particular. Un ésser que humilia la seva sensibilitat (rigorisme) mereix la felicitat –la felicitat de l'ésser racional.